

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę 1.069,60 zł w pkt I. 1 – oddalił powództwo i w pkt I. 2 – zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 697 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 197 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę 461, 25 zł w pkt II. 1 – zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 461, 25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 listopada 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 77 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, w pkt II. 2 - oddalił w pozostałej części powództwo, nadto w pkt III – nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 200 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych i w pkt IV – nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płocku kwotę 200 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, sygn. akt GC 670/13 (wyrok k. 180-181).

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktów I, III i IV.

Skarżący zarzucił wyrokowi:

I. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez nadużycie zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie dowodu z opinii biegłego sądowego mgr inż. Zbigniewa Kulińskiego poprzez oparcie rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie na teźże opinii, która nie jest miarodajna dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem biegły uwzględnił w teźże opinii jedynie ceny najmu pojazdu stosowane przez wypożyczalnię samochodowe, podczas gdy w przedmiotowej sprawie samochód uszkodzonym był wypożyczany przez warsztat świadczący jednocześnie usługę naprawy pokolizyjnej, a nadto biegły mimo wyraźnego wniosku dowodowego powódki zawartego w pkt 10 ust. 15 nie zankietował podmiotów działających na lokalnym rynku wskazanych przez powódkę w pkt 10 ust. 13 pozwu,

2. art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 248 k.p.c. w zw. z art. 187 § 2 pkt 4 k.p.c. i art. 245 k.p.c. poprzez nieuzasadnione pominięcie wniosku dowodowego powódki sformułowanego w pkt 10 ust. 13 pozwu w przedmiocie zobowiązania wskazanych przez powódkę podmiotów do przedłożenia w poczet materiału procesowego niniejszej sprawy cenników usług najmu tożsamego pojazdu, względnie o zankietowanie tychże podmiotów przez biegłego sądowego sporządzającego w niniejszej sprawie opinię- celem zbadania stawek rynkowych i ustalenia, czy zastosowana w niniejszej sprawie dobową stawka najmu pojazdu zastępczego klasy C w wysokości 205,35 zł netto mieści się w tymże przedziale,

3. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez nadużycie zasady swobodnej oceny dowodowej w zakresie dowodu z dokumentów prywatnych w postaci ofert wypożyczalni samochodów o zasięgu ogólnopolskim (avis,sixt, europcar) z powołaniem się na „specyficzny charakter klienteli i znaczne oddalenie placówek od lokalnego rynku” i podczas gdy Komisja Nadzoru Finansowego w Komunikacie w sprawie wytycznych dot. zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego z dnia 21 września 2010 roku w pkt 3.2. wyraźnie wskazała, że „koszt doby wynajmu nie powinien odbiegać od cen występujących na lokalnym rynku nie więcej jednak niż ceny stosowane w renomowanych, ogólnopolskich wypożyczalniach należących do wiodących sieci”,

II. naruszenie prawa materialnego, a w szczególności przepisów art. 361 i 363 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że przyznane odszkodowanie nie musi pokrywać w całości poniesionych przez uszkodzowanego udokumentowanych i uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania.

Na tej podstawie Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktów I, III i IV poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 1.069,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2013 roku do dnia

zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego za I instancję według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, tj. w pkt. I, III i IV oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, wedle norm przepisanych (apelacja k. 194-197).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniosł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 216).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Przed przystąpieniem do analizy treści środka zaskarżenia, należy zaznaczyć, że Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i jako trafnie, i prawidłowo ocenione oraz logicznie wywiedzione ze zgromadzonego materiału dowodowego, przyjmuje za własne.

Za bezzasadne należy uznać zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. oraz w zw. z art. 245 k.p.c., w ramach których powód podniósł, że ocena dowodów z opinii biegłego sądowego oraz dokumentów prywatnych w postaci ofert wypożyczalni samochodów o zasięgu ogólnopolskim (avis,sixt, europcar) była niezgodna z zasadą swobodnej oceny dowodów.

Podkreślenia wymaga, że biegły w sposób klarowny i wyczerpujący wyjaśnił przyczyny, dla których ustalając wysokość stawki czynszu najmu pojazdów zastępczych klasy C, występujących na rynku lokalnym uwzględnił stawki stosowane przez podmioty zajmujące się wyłącznie najmem i z drugiej strony nie uwzględnił stawek stosowanych przez zakłady naprawcze oraz wypożyczalnie działające przy lotniskach. Ponadto biegły, ustosunkowując się do zastrzeżeń zgłoszonych w tym zakresie przez stronę powodową, objaśnił metodologię i kryteria przyjęte w ustnej opinii uzupełniającej przedstawionej na rozprawie w dniu 25 maja 2015 roku.

Z uwagi na to, że cel opinii stanowiło ustalenie stawki wynajmu na rynku lokalnym, jako uzasadnione uznać należało odróżnienie firm zajmujących się wynajmem samochodów w głównym zakresie swojej działalności, zarówno ogólnopolskich, jak i lokalnych, a nadto podmiotów świadczące usługi wynajmu pojazdów przy lotniskach, których działalność ukierunkowana jest na określonych klientów, nie posiadających innego środka transportu na terenie kraju oraz samochodowych warsztatów naprawczych, wynajmujących pojazdy zastępcze klientom korzystającym z usług serwisu. Dopiero dokonanie analizy różnych grup podmiotów, przy uwzględnieniu wszystkich związanych z tych czynników, pozwoliło odzwierciedlić rzeczywiste rynkowe stawki wynajmu pojazdu. Do ustalenia stawki rynkowej należało uwzględnić specyfikę rynku oraz wyselekcjonować do badania grupę podmiotów reprezentatywnych. Taką reprezentatywną grupą dla rynku lokalnego były podmioty zajmujące wynajmem pojazdów zastępczych jako główną działalnością gospodarczą. Słusznie zatem z dokonanych obliczeń biegły wyeliminował stawki stosowane przez warsztaty naprawcze, jako że główną prowadzoną przez nie działalnością jest działalność naprawcza i serwisowanie pojazdów. Biegły zwrócił uwagę, że warsztaty naprawcze dysponują znacznie mniejszą ilością wynajmowanych pojazdów niż duże sieci wynajmu pojazdów, a prowadząc tego typu uboczną działalność względem głównej działalności, czyli naprawy pojazdów, zajmują niewielką część rynku. Szeroko rozumiany rynek wynajmu pojazdów zdominowany jest zatem nie przez warsztaty naprawcze, a przez duże i mniejsze firmy profesjonalnie w swojej głównej działalności zajmujące się wynajmem pojazdów. Uwzględnić również należało, że sposób rozliczenia kosztów przy najmie pojazdów zastępczych oferowanych przez zakłady naprawcze ma charakter bezgotówkowy, gdzie faktycznym płatnikiem nie jest wynajmujący, ale ubezpieczyciel sprawcy, podczas gdy przy standardowej usłudze najmu samochodu klient zobowiązany jest także wpłacić kaucję na zabezpieczenie wydawanego pojazdu. Powoduje to, że cena nie jest kształtowana w sposób rynkowy w oparciu o konkurencję między przedsiębiorcami, skoro warsztat może w umowie z klientem dowolnie ustalać stawkę najmu, a zatem stosowane przez warsztaty ceny wynajmu pojazdów zastępczych nie odzwierciedlają rzeczywistych stawek rynkowych. Z kolei, gdy chodzi o stawki stosowane przez podmioty świadczące usługi wynajmu pojazdów przy lotniskach, to nie odzwierciedlają one cen rynkowych, gdyż

ich działalność ukierunkowana jest na określonych klientów, nieposiadających innego środka transportu na terenie kraju. Wskazane czynniki w sposób niewątpliwy wpływają na kształtowanie się ceny wynajmu pojazdu zastępczego, która w zakładach naprawczych oraz wypożyczalniach usytuowanych przy lotnisku z powyższych względów jest wyższa w stosunku do stawek proponowanych przez podmioty zajmujące się najmem pojazdów jako główną działalnością gospodarczą. Z tych względów oferty podmiotów zajmujących się wyłącznie wynajmem pojazdów uznać należy za najbardziej wiarygodne źródło danych o rynkowych stawkach wynajmu.

Z opinii biegłego sądowego jednoznacznie wynika, iż stawki wynajmu pojazdów klasy C na lokalnym rynku, tj. na terenie P. wynosiły przy wynajmie trwającym 16 dni od 101,57 zł do 135,72 zł netto za dobę. Stawka ta w sposób znaczący odbiega od wskazanej przez powodową spółkę stawki w wysokości 205,35 zł netto, przewyższając ponad półtorakrotnie maksymalną stawkę wskazaną przez biegłego. Potwierdza to zaprezentowaną wyżej argumentację odnoszącą się do kształtowania cen przez zakłady naprawcze na poziomie wyższym niż panują na rynku lokalnym. Dodatkowo zauważyć należy, że strona powodowa nie stawiała się na rozprawie w dniu 25 maja 2015 roku, na której przedstawiana była ustnie uzupełniająca opinia biegłego, a następnie nie zgłosiła żadnych uwag do tej opinii. Sąd Okręgowy nie dopatrzył się w opinii biegłego żadnych nieprawidłowości i uznał ją za całkowicie miarodajną i przekonującą podstawę poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych w zakresie wysokości stawki najmu.

Powołując się na powyższą argumentację Sąd Okręgowy nie uwzględnił również zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez nadużycie zasady swobodnej oceny dowodów w postaci dokumentów prywatnych – ofert wypożyczalni samochodach o zasięgu ogólnopolskim. Wbrew stanowisku powódki, specyfika podmiotów oferujących wynajem pojazdów zastępczych w portach lotniczych przemawiała za nieuwzględnieniem oferty tych podmiotów przy ustalaniu wysokości rynkowej stawki ceny wynajmu w niniejszej sprawie. Odnosząc się do komunikatu Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 21 września 2010 r., na który powołała się powódka w apelacji, podkreślenia wymaga, że zawiera on jedynie wytyczne określające zasady wynajmu pojazdu zastępczego w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdów mechanicznych skierowane do ubezpieczycieli, które nie mają charakteru normatywnego, nie mogą w szczególności kształtować zasad ustawowej odpowiedzialności odszkodowawczej, mogą natomiast jedynie wpływać na praktykę zakładów ubezpieczeń przez określenie „standardów” ujednolicających postępowanie likwidacyjne. Na marginesie jedynie należy dodać, że w treści powołanego przez powoda punktu 3.2. komunikatu wskazano, iż koszt doby wynajmu nie powinien odbiegać od cen występujących na lokalnym rynku, nie więcej jednak niż ceny stosowane w renomowanych, ogólnopolskich wypożyczalniach należących do wiodących sieci. Z tego zapisu nie wynika zatem, aby przy ustalaniu cen wynajmu pojazdu zastępczego rekomendowano pomijanie stawek stosowanych na lokalnym rynku przez podmioty zajmujące się wynajmem pojazdów zastępczych, a wręcz ceny te powinny być ustalane przy uwzględnieniu cen stosowanych w renomowanych, ogólnopolskich wypożyczalniach należących do wiodących sieci i nie mogą stawek tych przekroczyć.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji nie naruszył dyspozycji przepisu art. 233 § 1 k.p.c., a ze zgromadzonego materiału dowodowego wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. Zatem ocena ta nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i jako taka musi się ostać. Należy podnieść, że tylko w wypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo – wbrew zasadom doświadczenia życiowego – nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Strona apelująca uchybień takich, jak powyższe nie wykazała.

Nie zasługiwał na uwzględnienie również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 248 k.p.c. w zw. z art. 187 § 2 pkt 4 k.p.c. i art. 245 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku dowodowego powódki sformułowanego w punkcie 10 ust. 13 pozwu w przedmiocie zobowiązania wskazanych podmiotów do przedłożenia w poczet materiału procesowego niniejszej sprawy cenników usług najmu pojazdu zastępczego klasy C.

Podkreślenia wymaga, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może mieć miejsce wyjątkowo, gdy wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej, co nie miało w rozpoznawanej sprawie miejsca. Sąd I instancji bowiem dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wywiódł z nich logiczne wnioski, czemu dał wyraz w uzasadnieniu

podjętego w sprawie rozstrzygnięcia. Wbrew stanowisku powoda przedstawione w uzasadnieniu wyroku rozważania umożliwiły Sądowi II instancji weryfikację odnośnie prawidłowości oceny materiału dowodowego i opartych na niej ustaleń faktycznych. Sąd Rejonowy wskazał, iż ustalając stawkę dobową najmu przedmiotowego pojazdu zastępczego przyjął, iż najbardziej miarodajnym kryterium są stawki stosowane przez podmioty zajmujące się najmem pojazdów jako główną działalnością. Sąd Rejonowy słusznie zatem nie uwzględnił wnioskowanych przez powoda w pkt 10 ust. 13 pozwu dowodów z ofert podmiotów, które zajmują się najmem pojazdów jedynie dodatkowo w stosunku do głównej działalności, prawidłowo uznając, że stosowane przez nich ceny wynajmu pojazdów zastępczych nie odzwierciedlą rzeczywistych stawek rynkowych.

Wobec powyższego zarzut naruszenia art. 361 i art. 363 k.c. poprzez błędną wykładnię przy ustalaniu wysokości odszkodowania za najem pojazdu zastępczego okazał się również bezskuteczny. Sąd Rejonowy prawidłowo bowiem zastosował wskazane przepisy prawa materialnego dotyczące wymiaru obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela, uwzględniając, że w jego zakresie mieszczą się jedynie niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty najmu pojazdu zastępczego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od powódki, jako strony przegrywającej apelację, na rzecz pozwanego kwotę 90 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego zostało ustalone na podstawie § 12 ust.1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 490).